

HRVATSKA RIJEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za pò godine K 6. — Za Šibenik na godinu donošanjem u kuću K 12. — Za inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i uživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi, priobćena pisma i zahvale tiskaju se po 30 para peti redak ili po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Današnji izbor.

Danas oni, koji su vikali na sve strane, da je s njima Šibenik, imaju da za svoju tvrdnju pruže dokaz sebi, gradu, okolici, pokrajini i celom narodu. Ali oni toga dokaza pružiti ne mogu, jer ga nemaju, jer su oni samo ostatak starih vremena, kad se puk držao u timi neznanja i kad ga se vladalo silovitošću okrutne, osvjetljive ruke, koja je iz zasjede znala upotrebiti izdajničko, ubojito, smrtonosno oružje proti svakom pravom prijatelju puka.

Ona vremena su prošla, pak su se vuci pretvorili u jaganjce, koji u ime puka hoće da ustaju i govore, te puk brane od tobožnjeg današnjeg silništva stranke prava. Djeca sile i mračnjaštva danas hoće da prolaze, kao naprednjački i pučki sinovi. Viču oni i galame za prava pučka, ali za puk ni da su se makli drugačije, nego ulagivajuć se vlasti i podražuju najviše strasti. Od nekoliko godina ustaju oni iz mržnje na nosioce svjetlosti; iz biesa radi izgubljenih podvornica sipaju oni svakovrstne kleвете, priete u svojoj nemoci, ali svakim danom bivaju slabiji, nemoćniji, tako da današnjim porazom mogu biti za sve vieke umireni.

Društvo nije moguće. Zapuštenost, u kojoj su držali pučanstvo, izrabljivanje javnih ustanova u svoje svrhe, sila gospodstva, kojom su tlačili svaki napredak, obilježja su, koja ostaju i onda, kada se sve to nastoji pokriti novim odjelom pučke tobož slobode. Vuk na silu hoće da dlaku promieni, ali mu ne pomaže. Od njega bježi sve, što je pitomije i prvosvjetljenje, sve, što želi ne pasti plienom sile i proždrljivosti novih tih pučkih prijatelja.

Došao im je i pomagač, koji kaže da je u Splitu znao zaveriti neuke splitske Dujiče, ali taj toliko naviešteni junak ne zna nego kao sova lovkatki po noći i zatvorili se u svoje duplje, gdje čeka kao pauk svoje muhe. Gdje mu je ostalo ovdje u Šibeniku pitanje teška? Gdje radnika? Gdje mu ovdje razvikani demokrazizam? Zar u praznoj rieči i u njegovom veličanstvu novcu?

Na praznim riečima i službovanjem novcu ne podiže se narod, ne oslobađa se domovina. Treba za to zasukati rukave, treba pregorati, treba služiti narodu, a ne sebi. Treba za to fribetiti silnike, od njih se odeločiti, onemogućiti ih, a ne biti im slepo oruđe za svoju koristi i udobnost. Treba u istinu raditi za narod, a ne izrabljivati ga, jer hoćeć da liepo, udobno, bogato živeć bez zrio čovjek okruživati se, kad nisi mogao mlad, učiteljima glazbe i glasovira.

Tako ljudi stranke prava nisu radili ovdje. Nego su oni svoju misao pretvorili u rad svjedrdni, neprestrane za probudjenje i podizanje naroda. Oni su podizali pučka društva, pučke udruge i zadruge za teška i radnika, oni su i društveno i gospodarski podizali puk i prvosvjetljivali ga svakim sredstvom i načinom bez buke i halabuke, bez utemeljivati nove stranke, bez dizati kumire izprazne i ohole, bez razdvajati pučanstvo i slabiti ga jalovim staleškim borbama.

U Šibeniku pravaši su služec načelima svoje stranke stradali i trpili, ali nisu sustali, od nego su radili kao mravi. Oni su žrtvovali od svoga čela imanja, da se mogu odhrvati sili, koja je držala puk u neznanju, u robstvu.

Mi o tom nismo govorili javno nikada, mi se nismo hvalili, mi nove pravce, nove tobož kuršove i vidika nismo navieštali, nego smo služili vjerno svojem uvjerenju, da jedino puk prosvietljeni i gospodarstveno obziedbeniji može postati borac za svoju slobodu. Služili smo uvjerenju, da jedino puk oslobodjen od izrabljivaca i domaćih silnika može se i od tudjinskih vlada osloboditi. Služili smo uvjerenju, da jedino narod u sebi jak i složan može biti dostojan tako, da odoli svakom neprijatelju. Služili smo uvjerenju, da jedino težak i radnik okupljen u svoje zadruge može se pridignuti i osloboditi svih svojih izrabljivaca i postati najboljim i najjačim vojnikom svoje narodne slobode.

I plodovi se naši danas vide. Sve što je u Šibeniku od obće koristili, sve što je udru-

ženo, sve što je plodonosno za napredak grada i pučanstva, sve što je u istinu kadro da izgoji i oživi pravo bratstvo i jednakost pučki, sve je to od pravaša podignuto, uzdržano, njegovano.

Tako u Šibeniku danas hoće da radi na podlozi pučkoj i pravog napredka, ne može to nego u redovima i u svim ustanovama i društvima utemeljenim i njegovanim od pravaša. Sve što bi tko htio u sličnom pravcu poduzeti bez nas pravaša i uzprkos našim ustanovama, ne bi radio za drugo, nego da zavarava narod i razdvaja narodne redove. Taj bi dakle radio u posve druge svrhe nego smo mi, koji smo sve poduzimali i poduzijmljeno samo na obću, skupnu korist pučanstva.

A da je ovako, dokazat će i današnji izbor zastupnika za sabor. Šibenik će dokazati, da je ogromna većina pučanstva shvatila za čim idju oni, koji se dižu proti svemu, što je za napredak grada, okolice i domovine.

Naša stranka idje u ove izbore bez ikakve agitacije. Ona je svjestna svoje veličine i snage. Gradjanstvo je s njom i ona će bez ikakvog napora pobiediti. A pobjeda njezina nije nego pobjeda napredka i mirnog i ustrajnog rada, onog rada, u kojem se, po priznanju svih, iziče i kandidat stranke prava Dr. Ante Dilibić.

Naša stranka od dobe Zlatorovića do danas izdržala je svemoguće kušnje, ali radom, neprestanim radom i ustrajnošću ona idje od pobjede u pobjedu, a današnjom pobjedom ona u Šibeniku udara temelje radnji širom Dalmacije.

Nepobjediva kula, kao što je Krešimirov grad, bit će odsle kula celog naseg naroda u borbi za hrvatska prava. Krešimirov grad ne pada više u ruke neprijatelja i izrabljivaca naroda, nego će se on sve to više jačati dok ne izvojuje sa drugim mjestima i gradovima jedinstvo i slobodu naroda.

Proslava Spinčićeve šestdesetogodišnjice u Kastvu.

U četvrtak i petak slavio se u Kastvu pravi narodni blagdan. Kuće okitile se izstavama, mužari pucali neprestane. Sve je izgledalo toga dana svečanije no obično, a nije ni čudo, kad se pomisli, da se slavio šestdeseti rodjendan simpatičnog istarskog prvaka profesora Vjekoslava Spinčića.

Čim je zatamilo, zasjao je Kastav u čarobnom svjetlu. Prozori na svim kućama bili su ukusno razsvietljeni, dok se na svim javnim povišim mjestima palili umjetni kriesovi.

Vidjenji rodoljubi išli su na večer do prijaznog mjestanca Spinčić izpod Kastva, da posjete svečara, te da ga odprate u Kastav na komers. I članovi pjevačkog i tamburaškog društva „Istarske Vile“ u Kastvu pošli su te večeri pod hrvatskim barjakom s bakljama u ruci pred rodu kuću Spinčićevu, gdje odpjevaše svečaru, kao predsjedniku „Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru“ Družbinu himnu, što ju je ukajdio istarski kompozitor g. Matko Brajša-Rašan. Nakon toga odputi se nepregledna povorka na čelu s članicama i članovima „Istarske Vile“ u Kastav, gdje je već čekalo silno mnoštvo sveta. Jedva se pomolio narodni ljubimac Spinčić, praćen drugom Matkom Mandičem, načelnikom Jelušićem, profesorima Frankovićem, Nazorum i drugima, na početku mjesta zaori iz tisuću grla umebesni „Živio Spinčić!“, koji poklčili ne utihnise ni kasnije dok je svečar razgledavao razsvietje mjesta.

Točno oko 7 sati na večer započe komers. Prostrana dvorana Benedikta Vlaha bila je dubkom puna občinstva. Bilo je gostova sa svih strana. Najviše je dakako bilo svečarjevih suobčinara Kastavaca, ali nije ni gostova iz udaljenijih mjesta uzmanjkalo. Tako je došao profesor Matko Mandić iz Trsta, Dr. Gajo Švalba iz Rieke, Viktor Car, Emin i August Rajčić iz Opatie, Dr. Červar, Dr. Fabijanić, Dr. Janežić, Dr. Poščić, Viktor Tomičić iz Voloskoga.

Na čelo stola postavise svečara, a na desno mu prof. Matka Mandića, na lijevo ka-

slavskog načelnika Kazimira Jelušića, pa redom gospodje, gospodice, gospodu. Prof. Matko Mandić bi uz veliko oduševljenje izabran stolovratnjeljem. Izrečene su krasne nazdravice. Iste se večeri sakupilo izmedju prisutnika 223 K za istarska narodna društva.

Komers je izpao u svakom pogledu sjajno, nad svako očekivanje. Na poziv odboror našla se toga dana liepa kita Spinčićevih štovatelja u drevnom Kastvu. Svi prisutnici na tom komersu bili su kao elektrizovani, nešto zbog izrečenih zanosnih govora, nešto uzsljed skladnog pjevanja „Istarske Vile“ i upravo savršenog tamburanja „Srdočkog tamburaškog zbora“. Ta znamenita večer ostali će duboko usadjeni u srcima svih prisutnika, a svečaru će biti poticajem, da i nadalje sve do svojeg zadnjeg daha prirodjenom mu energijom uzradi za dobro hrvatskog naroda.

Kako je svečar svuda uvažen i visoko cijenjen pokazuje ne samo veliki broj saučestnika na komersu, već i sila brzojavca i pisama što ih primio toga dana Spinčić iz svih krajeva. Kastavski načelnik pročitao je za vrieme komersa prispjele brzojavke i pisma.

Vjekoslav Spinčić je sve to priznanje podpunu zaslužio. Mi mu čestitamo poklikom: Živio još mnogo i mnogo ljeta na korist Istri, celoj Hrvatskoj!

Političke viesti.

Grofova drzkost. Pri govoru delegaciji, nije bilo predsjedniku grofu Zichyju pravo, što Tuškana govori hrvatski, te je rekao, neka bi mu hrvatski govornici prijte donieli svoje govore, valjda u magjar. prevodu, da ih njegova grofovska milost može kontrolirati! Ne, gospodine grofe, vaša je dužnost, da kao predsjednik ugarsko-hrvatske delegacije zadnete hrvatski, kao što bi bila dužnost saborskog predsjednika, da nauči hrvatski, aii nije dužnost hrvatskih delegata, da u pitanju prava svoga jezika ma i za vlas popuste.

Afera Vukotić. Radi atere vojvode Vukotića oštro napadaju srbski listovi na austrougarsku „policajnu državu“, koja da je sramota za Europu. „Pravda“ piše, da bi crnogorski knez, kao odmazdu, morao austrougars. poslanika u Cetinju dati okovati i preko granice odpraviti. Kako ug. brozjavni ured javlja, naloženo je austrougarskom poslaniku u Cetinju da izrazi knjaz u vladi sažaljenje radi događaja u Zagrebu. Vukotić medjutim konferira sa srbskim odlučujućim faktorima o zajedničkim koracima, koje bi imale Srbija i Crna gora zajednički poduzeti radi kompensacije za aneksiju Bosne. Usljed boykota, pozatvarali su mnogi austr.-ug. trgovci u Beogradu svoje poslove. Beogradska je občina zaključila odпустiti sve austrougarske pripadnike iz gradske službe.

Jugoslavensko ministarstvo. Javljaju iz Beča, da je ministar predsjednik barun Beck slavenskim zastupnicima obećao što skorije kreirati mjesto jugo-slavenskog zemaljskog ministra. Grupa jugoslavenskih zastupnika u Gracu složila se da će za to mjesto predložiti zast. Šušteršića.

Bela Aladar referira Aehrenthalu o mjerama na granici Srbije. Novosadski veliki župan Bela Aladar referirao je prigodom posjeta baruna Aehrenthalu u klubu nezavisne stranke o kriomčarenju oružja i naboja preko magjarske granice u Srbiju. „Magjyrosrag“ javlja, da je ugarsko ministarstvo izaslalo 8 tajnih redarstvenika iz Budimpešte u Novi Sad. Svi vlakovi koji dolaze i polaze za Srbiju bivaju točno pretraženi. Prekjučer zaplijeniše 2 sanduka pušaka. Smotru na granici vodi civilna i vojna oblast.

Pregovori izmedju Turske i Bugarske te Austro-Ugarske, kako smo već najavili, prekinuti su. U Beču se službeno objavilo, da su pregovori izmedju monarkije i Turske prekinuti, nu za to ipak postoji nada, da će se pitanje izmedju obih država riešiti mirno. Bugarski političar Dimitrov, koji je pregovarao u Carigradu povratio se u Sofiju. No, olatkočujuća okolnost za Bugarsku je ta, da Dimitrov nije imao oficijelne misije.

O prekinuću pregovora javlja se iz Carigrada sljedeće:

Francuzki poslanik Constant nastojao je, da se pregovori izmedju Turske i Bugarske te Austro-Ugarske ne razbiju, no nije mu uspjele. Porta je odklonila izravne pregovore s Bugarskom. Isto tako ne će da razpravlja sa Austro-Ugarskom. Drži se, da je to Turskoj Englezka savjetovala. Turska zahtjeva, da se sastane konferencija, no Austrija i Njemačka ne će da pristanu na konferenciju. Govori se, da će Austro-Ugarska opozvati usljed toga svoju izjavu glede sandžaka i ostati sa četama, čemu bi se Turska oprla. Uzprkos te kritične situacije drži se, da zimus ne će biti rata, a do proljeća će se položaj svakako razbistriti.

Nema ratne opasnosti. Bugarski car Ferdinand izjavio je jednom dopisniku „Petit parisiena“, da Bugari niese nikada htjeli, pa ni sada ne će da rat sa Turskom. Trnovski akt (proglašenje nezavisnosti) nije nikakova prietnja ili izazivanje. Krivo se o tom događaju sudilo. Onaj, koji hoće rat, nije ništa drugo, nego li instrumentan u interesiranim rukama. Na pitanje, da li je ratna opasnost uklonjena, rekao je car: „Nadam se, da je u istinu svaka opasnost uklonjena.“ — Uz ovu značajnu kratku izjavu cara Ferdinanda, javlja se, da se pregovori izmedju Turske i Bugarske uspješno vode i ako veliki vezir veći, da direktnih pregovora nema!

Turska i novi položaj. U Carigrad stižu viesti o pokretu u Albaniji, da se proglasi autonomija Albanije. Da se te viesti suzbiju, poslana su iz više albanskih mjeta u Yldiz na putu izjave lojalnosti. Albanci se samo boje, da bi mladoturska vlada mogla ukiniti staroprivilegija Albanaza. Sve glasine o prekinuću pregovora izmedju Austrije i Turske ne stoje. Naredba glede pridržanja Sandžaka po Austriji dok ne bude prestao bojkot je izmišljena. Austro-ugarsko ministarstvo izvanjskih posala izjavljuje, da pregovori izmedju Turske i Austro-Ugarske teku u najboljem redu. U Carigradu se boje, da bi naskoro moglo doći do sukoba izmedju reakcionaraca i mladoturaka, tim više, što su obje stranke dobro naoružane. Javljaju nadalje iz Carigrada da ministarsko vieće, koje je jučer bavilo sa pitanjem pregovora izmedju Austro-Ugarske, Bugarske kao i sa pitanjem konferencije razišlo se, a da nije stvorilo nikakav definitivni zaključak.

Bojkot u Srbiji protiv Austro-Ugarske još neprestano traje. Agenti hodaju oko i nagovaraju ljude, da ne kupuju od trgovaca iz monarkije. Sviet agente sluša, dok vlasti srbijanske sve to gledaju kroz prste, pa prema tomu i ne vriede intervencije austrougorskog poslanika. Što je još najgore, da trgovci u Beogradu, koji su pripadnici monarkije, niese sigurni za imetak i život, pa se i po ovome vidi koliko vriedi obezbiedjenje srbijanske vlade, da će štiti pravo vlasništva.

Glas iz Egipta o aneksiji. Dnevnik „Les Nouvelles“, koji izlazi u Aleksandriji, bavi se aneksijom Bosne i veli: „U ostalom, aneksija će staviti opet na tapet pitanje Dalmacije. Toli u Beču, koli u Budimpešti boje se zemljišnog povećanja Hrvatske, koje bi nastalo priključenjem ove pokrajine, u kojoj su poznate tendencije k sjedinjenju, radi velike snage, koju bi dobila u monarkiji. A i Bosna i Hercegovina, uvijek na temelju istog historičkog prava, mora biti povraćena Hrvatskoj. Vidi se dakle, kako je pitanje kompleksno.“

Značaj događaja u Pragu. Prag je ovih dana bio pozorištem demonstracija proti Niemcima. Razjarene mase naroda skinuli su iz grada sve znakove i nadpise njemačke i polonijski kamenjem sve što se dalo izvans poloniti na svim njemačkim zavodima. U tim izgredima bilo je dosta Niemaca, Čeha i policije ranjeno, a mnogo ih je i zatvoreno. Što je bližnji povod, nameće se pitanje, ovim demonstracijama u Pragu? Svakako obstrukcija Niemca u kraljevskom češkom saboru u Pragu i s tim spojena odgoda saborisanja; pa po tome i onih važnih osnova, a u prvom red izborna reforma, koje je sabor imao glasovati. Ipak to

nije ni jedini ni pravi uzrok događaja u Pragu: kao što ne bijaše napadaj Slovenaca u Opatju na Slovence pravi uzrok slovenačkih demonstracija protiv Niemcima u Ljubljani. Tim događajima se je jedinom prolila čaša ogorčenja u u srcima češkog i slovenačkog naroda. Pravi uzroci su dublji. Oni leže u nesredjenoj uredbi ove države, u kojoj je slavenska većina svukod izigrana od njemačke manjine; leži u neprestanom sukobu narodu, sukobu koji nastaje odatle, što se ne će, da preuredi država na osnovici ravnopravnosti svih naroda monarhije, nego se na silu hoće da podrži u ovoj poli hegemonija Niemaca, a u onoj Magjara.

I dok god Beč bude predstavljao njemačko prvenstvo, a Pešta magjarsko, dok god budu ta dva grada jednim težištem u ovoj državi sa svim onim posjednicima, koje se odražuju u značenju ministarstva amo njemačko, tamo magjarsko, u podržavanju zastarjele i nemoguće ideje, da je njemački, dotično magjarski državni jezik, pa da po tom u svim zemljama i uređima mora imati mjesta i t. d., dotle ne će prestati ovi narodnostni sukobi, koji slabe državu iznutra, a izvana je pokazuju u hrdjavu svjetlu. Bilo bi svakako nužno, da pravi značaj sukoba između Slavena i Niemaca zamisli najviše krugove: kud sve ovo vodi; pa da ih zaključak opameti, dok je vremena. „C. H.“

Kriza u Češkoj. Izašlo je službeno priobćenje o krizi, koja je nastala usled demisije čeških ministara. U priobćenju se veli, da kralj nije još ništa odlučio o demisiji čeških ministara dra. Fiedlera i Praške, te je pridržao odluku o tom iz povratka. Obim ministarstva je povjerenje dalje vođenje poslova.

Carevinsko vieće. „Deutsch Nationale Correspondenz“ doznaje, da će se dan, kojeg će carevinsko vieće započeti svoj rad, odrediti definitivno tek iza delegacionog zasjedanja. Ali će se ono vjerojatno sastati 17. studenoga. Već na prvom sjednici biti će predstavljati zakonski nacrt glede osiguranja mirovina, zatim onaj, koji se odnosi na pripojenje Bosne-Hercegovine i vjerojatno još jedan, koji bi se imao da odnosi na gradnju kanala, koje bi iziskivalo novi zajam od 400 milijuna kruna. U pripravi je i jedan zakonski nacrt glede uređenja jezičnog pitanja.

Ministarska kriza u Austriji. Dnevnik „Boemija“ donosi: Službeno komunique glede unutarnje krize potvrđuje, da ona ne će trebati očekivati nikakvih vesti o tieku krize. Uza sve to se čini, da Beckovo ministarstvo ne će biti zamijenjeno. Carevinsko vieće naći će prigodom svog otvorenja koalicioni kabinet.

„Slovenski Narod“ opravovaga viest, prema kojoj su se dva jugoslavenska kluba složila u tome, da predlože dra. Šusteršića kandidatom za nacionalnog judostavlenskog ministra.

Novi pakt između kralja i magjarske koalicije. „Pesti Naplo“ javlja, da je između kralja i vodja velikih stranaka u koaliciji (neodvisne i ustavne stranke) ugovoren sljedeći novi pakt: Obje stranke garantiraju za novi obranbeni zakon, za potrebni novački kontingent i za sve s tim spojene troškove, a kralj odustaje od zahtjeva, da izbornog glasanje bude tajno i obće, nego želi, da izborna reforma bude prema duhu vremena. U ostalim vojnim tražbinama popušta također. Pučka stranka nije bila pozvana tom paktu. Ne bude li mogla vlada s tim paktom prodići, onda mora izbornu reformu sa obćim tajnim glasanjem doneti i provesti.

Muslimanska napredna stranka i aneksija. „Muslimanska Svjest“, neodvisni organ „muslimanske napredne stranke“ za Bosnu i Hercegovinu bavi se u posebnom članku aneksijom Bosne i Hercegovine, pa tom prilikom ovako

svjetuje svoje zemljake: „Bosna i Hercegovina su pripojene Austro-Ugarskoj monarhiji. Sa tom činjenicom mora odsele računati i onaj, komu je milo i komu to nije milo. Pozivamo s toga odmah iz aneksije, sav muslimanski narod, da se odsele ne da zavadjati na kojekakova vratolomna poduzeća, a osobito, da se ne bi dao nagovoriti, da čini izgrede i nemire i time, da i dalje služi nepromišljenoj srbijanskoj politici. Budimo mirni i ozbiljni ljudi i vršimo dalje svaki svoj posao, jer ova se činjenica ne da više promieniti. Nemojmo biti slepo orudje u tudjinskim dušmanskim rukama. Ta i mi smo ljudi, pa mislimo svojom glavom, a ne dajmo se i dalje za nos vući. Oni nisu ništa kadri, osim potajno rovati. To nam je baš sada najbolje dokazano. Sad će doći na red mnogoga životna pitanja, među njima i agrarno pitanje, koje je eksekutivni odbor odgadjaod od dana do dana. Nemojmo, da nas i u ovome najvažnijem gospodarskom pitanju izigrati. Kad mogu muslimani živjeti pod Rusijom, pod onom Rusijom, koja je poznata kao najklerikalnija, koji je narod najfanatičniji u grčkoizotčnoj vjeri, noći ćemo i mi još lakše živjeti pod moćnom rukom habsburške kuće, koja svajčuju vjeru štije, cieni, brani. Mi smo se ovom pripojenju Austro-Ugarskoj monarhiji mogli nadati, a naša vjera i naša prava nisu u pogibelji, pa treba, da se saberemo i stvar ozbiljno prosudujemo. Sad nastaje novo vrijeme, vrijeme ozbiljnoga rada i života. Nastaje vrijeme, kada se moramo svi skupiti, složno, složno kao jedna duša, jedan čovjek prihvatiti rada, kako ćemo biti sposobni za ustavni život i ustavnu borbu, koja će sada nastupiti.“

Demonstracije u Bukareštu. I u Rumunjskoj se javljaju, te „kulturna liga“ traži, da se Rumunjska odreče austro-ugarske politike. Ovih su dana pripravljene u Bukareštu neprijateljske demonstracije protiv austro-ugarskog konzula.

Aneksija Bosne u parlamentima. Bečki „Vaterland“ doznaje, da će se oba parlamenta Austro-Ugarske sastati na viećanje polovicom novembra, te će im tom prilikom biti podastrta zakonska osnova o aneksiji Bosne i Hercegovine.

Ruska vojska provalila u Perziju. Šest bataljuna ruskog pješevašta te topništva i konjanništva prešlo je perzijsku granicu. Vojska je posjela Tabris. U gradu je nastala velika panika.

Izborne vesti.

U izborništvu vanjskih obćina Šibenika, Tiesna, Skradina, Zlarina i Vodica izabrani su za zastupnika Dr. M. Drinković i Dr. Katičić. Glasovalo je 79 biranih birača, od kojih 59 za predložena stranke prava Dra. Drinkovića i 57 za Dra. Katičića, kada su nosili birači tiešnjanske obćine. Od spomenutih 79 biranih birača skoro svi iz skradinske obćine glasovahu samo za Dr. Katičića, a i oni iz Vodica i Zlarina i još po koji ili samo za Dr. Drinkovića ili za ovoga i Pavla Rocu, koji je dobio 13 glasova. Dva glasa dobio je Karuboto iz Skradina.

U izborništvu vanjskih obćina Zadra, Biograda, Raba, Paga, Silbe i Nina izabrani su predloženi stranke prava Don Uvo Prodan i P. Matulina, učitelj, sa 51 glas. Talijanaši Dr. Ziljotić i Krekih dobili su 38 glasova obćine zadarske. Birani birači narodnjaci ueste goše se od glasanja.

U izborništvu imotskom izabran je jednoglasno od pristupivših 70 biranih birača predloženi stranke prava Dr. J. Mladinovi.

U izborništvu sinjskom izabrani su Simunić i Dr. Marović. Simunić svečano obećao držati se pravaškog programa.

umornost, njezin oboren pogled pun tuge, patnje, straha i stida svraćao je na se neku osobitu pažnju, te činio, da je još više žalio, kad vidiš ono liepo tieło.

Na ognjištu je tinjala vatra. Kao po nekom nagonu približi joj se i sjedne na klupicu. Kate je sažalno gledala, pa će joj iznenada:

— Hajde se promieni, razboljet ćeš se; dat ću ti ja štogod robe.

— E, hodi, hodi, kako ćeš tako? — doda gospodičić mirno, kao liečnik, kad što propisuje.

Ona niti ne maknuvši oči tu s jedne glavine na ognjištu, s koje se dizao mali plamićak, uzdahne i zamišljeno će:

— Hvala vam, isto mi valja put grada, a osušit će se.

— A što ćeš sad u grad? — upita je stara.

Na to pitanje obilje je lagana rumen, te smeteno odvrat:

— A znate — ono šume — prodala bih.

Kate pogleda mladića, kao da mu veli, da joj pomogne, da joj se smiluje, pa će djevojci:

U izborništvu vanjskih obćina Korčule, Veleule, Blata, Stona, Lastova, Janjine, Trpnja, Orebića i Kune izabran načelnik blatski J. Kunjašić.

U izborništvu vanjskih obćina u Dubrovniku izabran je P. Vuković sa 37 glasova.

„P. C. Hrvatska“ nam zamjera što smo doneli dopis o kandidaturi Vukovića u predzadnjem broju. O tomu ne ćemo sada razpravljati. Posao je to najprije uprave stranke, onda sabsorskog kluba, pa njima za sada isti i prepuštamo. Ured.

Na vrgorskom izborništvu izabran je hofrath Vuković sa 48 glasova proti 20 za predložena pravaša Urića.

Na splitskom izborništvu predano je 138 glasova, od kojih je dobio Dr. Ivčević 94, a Dr. Trumbić 89.

Na hvarskom izborništvu pristupilo je 88 biranih birača, od kojih 48 glasovalo je za A. Radića i Trešića. Dr. Marinković od stranke prava i načelnik N. Marangunić došli su 40 glasova.

„Narodni List“ javlja: „Petnaestorica demokrata glasovala hvalevredno s nama“. Čestitamo!

Na izborništvima, benkovačkom, kotorskom i dričnikom izabrani su: M. Simić, Ditović i Seržentić, a onda Dr. Baljak, Dr. L. Bakotić, J. Kulišić, svi ovi od sabske stranke.

Opazka. Pogledom na izpadak izbora možemo kazati, da je stranka prava izašla mnogo jača, nego je bila, ali ipak nije koliko je mogla, jer je sjegurno da su pravaši vanjskih obćina grada Hvara nemarnošću izgubili dva pravaška zastupnika. Nego ipak prebrojila se vojska i vidili su se nedostaci, kojima je uz malo volje lahko doskočiti, tako da budućih izbora stranka prava može računati na veliku većinu i u zemlji i u saboru. A do toga nije daleko.

Iz hrvatskih zemalja.

Saziv hrvatskog sabora? Magjarska vlada odlučila dati sazavati hrvatski sabor oko polovice studenoga. Saboru bio bi predložen proračun za god. 1908. i 1909.

Magjarizacija u Hrvatskoj. U državnom proračunu ministar trgovine za god. 1909. nvršene su za magjarizaciju u Hrvatskoj sljedeće stavke. Na strani 145. za povišenje viših pučkih škola kr. ug. državnih željeznica u Hrvatskoj 30.000 kruna.

Dalje na 183. strani toga obrazloženja kani ministar Košut proširiti magjarske željezničke škole, jer veli da ih mora „pošto sa osobitim veseljem ima sreću konstatovati, da broj djece u magjarskim željez. školama u Hrvatskoj upravo neočekivano raste“ — pak iz tih razloga upućuje za proširenje magjarskih željez. škola u Brodu 80.000 K, u Našicama 50.000 K, u Mitrovici 40.000 K i u Vinkovcima 50.000, K. U Pešti osniva se „srednjoškolski internat“ za djecu hrvatskih željezničara, gdje bi se imali posvema pomagjartiti.

A da se ovaj internat što prije osnuje u zajed. proračunu za god. 1909. uzima on novi kredit od 240.000 kruna kao prvu ratu za osnivanje ovog srednjoškolskog janjičarskog internata. Povrh toga i onih 250.000 K za magjarsku gimnaziju u Osijeku.

Afera Pitner-Buconjić. Pišu iz Mostara, 19. listopada. Na glas da se povraća presvj. g. biskup Buconjić u Mostar, izišlo je pred njega na kolodvor silno mnoštvo mostarskih katolika Hrvata, na čelu im mn. p. o. provincijal fra. Ambro Miletić sa svećenstvom. Čim su ugledali presvj. g. biskupa, nastalo je silno oduševljenje i klicanje: „Živio naš biskupe! Živio naš narodni borče! Dolje s Pitnerom!“

Presvietli kud Vi, tud i mi!“ Presvj. g. biskup, očitog ganut, zahvali se svom narodu i reče: „Braćo moja, s Vama sam svagda bio, s Vama i ostajem. Budimo složni u ovim ozbiljnim vremenima! Ne izazivajmo nikako, da pokažemo, da znamo biti ozbiljni i dostojanstveni. A kome to nije po volji, neka si sam misli! Čitava je povorka dopratila biskupa do njegove rezidencije i sve se orilo klicanje: Živio Buconjić! Dolje birokrata!“ Ogorčenje proti Pitneru nije prestalo, nego se dapače još više širi. Pošto se zna, da svi njegovi predpostavljeni odsuduju njegovu hrvatoždersku politiku i njegova surovi postupak, izgubio je svaki ugled i svaki autoritet. Građani ga na ulici više ne pozdravljaju, sve je proti njemu. Svak se samo pitara: „Zar još ne će otići? Šta će ovdje?“ Iz Mostara prenio se ogorčenje i u pokrajinu. Bojati se je da bi kod prve zgrade moglo doći do ozbiljnih izgrede.

Izlučani naprednjaci. Pišu iz Mostara: Ovamo su pripisali sa svoje stranačke skupštine u Spljetu, a prolazom u Brod, naprednjačke perjanice s Lorkovičem na čelu; Hrvatsko graganjstvo sjećajući se trgovanja naprednjaka s Bosnom i Hercegovinom, a po gotovo ovaj čas pisanja njihovog organa „Zlatarskog Tjednika“ izpratilo ih je od ovdud zviždanjem i burnim povcima negodovanja. — Bliedi kao krpe ostavili su hrvatski Motar, protiv kojega su se u toliko navrata izjavljivali.

Najveći neprijatelj hrvatske pomorske škole. Pod ovim naslovom donasa nautički učitelj D. Kasumović članak u „Novom Listu“ u kojemu hoće sa podatcima da dokaže da je sadanji ravnatelj bakarske nauške gosp. Alois Baborsky najljućiji neprijatelj nautičke škole u Bakru. Kasumović nabrja razne šikanacije na štetu učiteljskog osoblja i djaka. Mi smo znatiželjni kako će se g. Baborsky proti tim osvađama opravdati. Nama dođuše nisu prilike naše pomorske škole poznate, ali toliko stoji, da g. Baborsky još nikada nije pera zamolio za unapredjivanje hrvatskog pomorstva.

Akademsko društvo Hrvata tehničara u Beču izabralo je ponovno jednoglasno sadanji upravni odbor i za g. 1908-09. Predsjednik Guido pl. Grigsono als. ing., podpredsjednik Josip Aljinović cand. ing., tajnik Ivan Gregić cand. ing., drugi tajnik Divko Novak abs. geod., knjižničar i blagajnik Antun Dobrović cand. meh., odbornici: Antun pl. Draganić cand. ing. i Dujam Grančić cand. arh., revizori: Vjekostav Rismodo abs. teh. i Šimun Manola cand. ing.

Talijanska propaganda u Istri. Republikanskom listu „La Giovine Italia“, što izlazi u Jakinu zabranjen je ulaz u Austriju. Ova je zabrana posliedna nakon drugog republiškono-izrednističkog kongresa, sazvanog za prošlu nedjelju u Trstu, koji je kongres policija zabranila, saznajući, da su na viećanje pristupili također republikanci iz kraljevine Italije. Tom prigodom bijaše uhićeno devet osoba, među kojima se nalazio također glavni urednik lista „La Giovine Italia“, Oddo Marinelli i neki drugi Talijani, koji još uvijek stoje pod policajnom pazkom.

Muslimanska džamija u Zagrebu. Nakon pripojenja Bosne i Hercegovine k Austro-Ugarskoj porodila se u Zagrebu misao, da se u hrvatskoj prijestolnici sagradi muslimanska džamija za našu jednogkrvnu braću Muslimane iz Bosne i Hercegovine.

Djaci emigranti u Pragu. Na 19. t. mj. položili su u Pragu s dobrim uspjehom na pražkoj univerzi prvi državni izpit sljedeći emigranti sa zagrebačke univerze: Bajlo Ivo, Buzolić Dinko, Dulčić Antun, Katunarić Josip,

Nasta šutnja. I sitan prasak žerzava, kô da si bacio crno soli, uznemiri tu žerzavu. Pievac se na dvoru oglašio veselić se, što može iz svoga zakonšista. I ona podigla glavu kô na glas dobra znanca u tudjem kraju.

U to će stara: — Ma ti ne misliš ni sebi dobro... što se ne promieniš?

Jadnica nije znala što bi odgovorila, pa će samo da nešto reče: — Ne smeta — ne će mi biti ništa... ja sam naučena.

— A, to se zna, ona je naučena, što ćeš da joj bude! Pa ovdje kraj ognja dobro se stoji. I ja ću sjest.

I sjedne kraj djevojke, koja se stidno, ali nekud i prkosno odmicala od njega. Kmeta vidjela, da tu ne pomaže, a možda smeta i udalji se. Gospodičić će onda djevojci: — Hajdemo gore — promienić ćeš se... a glas mu drhtao, dok mu ruka pade na rame djevojčino.

Ona tresne jako ramenom: — Ne ću ni dirajte me.

— Ne bude tako ohola... Razboljet ćeš se.

— Ne brinite se Vi za me.

— Ali si liepa, pa mi te je žao — doda

F. T. Češkov:

Po kiši.

(Svršetak).

U to djevojku uprav zakrene prema kući i upre iznemogli pogled na prozor. Odmah prepoznadu kćer kmeta Marina, otvore prozor i zaviknu: — Razpri se tu, pa hodi, jedna, u kuću! — a gospodičić i uštipne veselo staricu, kono dieto, što se raduje novoj igrački. Mare poleti u kuhinju, da joj otvori vrata, a i on skoži za njom.

Uljeze uboga djevojka sva zapiehana. Voda se niza nju ciedila, kô da si je iz maza izvadio. Od glave do pete ništa suha. Rubac joj se priliepao na zalizanoj kosi, te je svu pokrivaao, samo joj se dva tanka prama niza sljepoćice priliepila. Haljetak (njezina saketina) sljubio se uz meso, te se pod njim razabirahu liepi oblici gojne djevojke, a prsi uznemirene od jakog disanja otezahu i odlepljivahu strane priljepljene odjeće. Suknja se pak spustila niza nju, kao da je od neke debele tkanine, koja ne odaje lako, što je i naravno, da oni isti obli oblici prelaze i u donje tieło. Ali njezina

Knežević Obrad, Kraljević Ante, Leontić Ljubo, Ljubić Vinko, Miletić Vjekoslav, Mirković pl. Nikola, Rodić Stanislav, Sabić Petar, Sekanina Emil, Sušanji Ivan i Vesel Juraj. I ovaj izpit, kao što i prvi, učinio je na profesore dobar dojam. Tim je emigracija svršena!

† **Ivan pl. Haradinčić**, hrvatski književnik i umir. ravn. u Odr, umro je u Sarajevu. Pokojnik bio je oduševljeni pravaš. Laka mu zemlja!

Mladošeri Spinčiću. Predsjednik mladoškog eksekutivnog odbora Skarda, čestitao je istarskom prvaku zastupniku Spinčiću prigodom njegove 60-godišnjice.

Obskrbljivanje Istre s vodom. Kako je poznato, jedan je od najvažnijih problema, da se Istra gospodarski podigne i kako da se ta zemlja obskrbi dovoljnom količinom vode. U tu svrhu je središnja vlada u Beču povjerila posebnom povjerenstvu proučavanje toga problema. Ovo povjerenstvo putuje po istočnoj Istri, izpitujući prilike zemlje i krajeva, kao i izvora. Povjerenstvo sastoji od konzulenta za meteorologiju i geologiju u hidrografijskom središnjem bureau-u ministarstva unutarnjih posla Dr. Adolfa Forstera, gradj. savjetnika u tom središnjem uredu Antuna Micheluzzi-ja, gradj. savjetnika kod tršćanskog namjestaštva Maxe obereta. Povjerenstvu se pridružio i glavni poduzetnik barun Schwarz.

Živio zastupnik grada Šibenika!

U 2 sata po podne svršili su izbori u našem gradu. Već oko podne razvikana „najveća“ stranka u Šibeniku nije imala više birača. Naši su još i u 2 sata pridolazili, ali uz izričiti zahtjev manjine u povjerenstvu, izbor je zaključen. Dr. Ante Dulibić imao je 371, a gospodin Pendul rečeni Dr. Vice Iljadica 142, prema tomu i po treći put podlegao je sa dvjestodvadeset i devet glasova: **229**.

Pečat je to, kojim se Dr. Vice Iljadica može podičiti. Doveo on i sve svoje bolesne, ali zama, zama i po treći put zama.

Pravaši ne dadu k sebi, svakim danom jači, svakim danom složniji.

Živio Dr. Ante Dulibić! Živila Hrvatska!

Zadnji od svojih birača glasovao je gosp. Pendul rečeni Dr. Vice Iljadica, i od biesa predao glas za c. k. poglavara Rešetara. Jadani Pendul! Nije više znao što radi.

Mi smo mu se smijali i sazaljevali ga. Nije šale skupiti samo 142 glasa, a voditi svoje bolesnike kočijom!

on, a riječi mu zapinjale u grlu, lice mu se razarilo, a oči pomutile.

— Ne rugajte se mnom; ako sam liepa, liepa sam za se; ako sam ružna, opet sam za se. — Ali... — htjede da nastavi, no ne doreče, nego iznenada poljubi djevojku.

Ona skoči kao da joj se ona glavna lica dotakla:

— Sramite se! Ako ste bogati, a ja siromašna, što onda mislite?

Ako nemam ništa, imam poštenja — možda više...

Umukne i odluči, da se onako još sva mokra udalji od napasti. Ali nije mogla, već ako će preko ognjišta ili preko njega. Ostanu na nogama, a grudi joj se nadimaju od pri-gušena plača.

Mladić se na pola smeo, a napola nadjedio, nije znao što da počne; i on se nadjedno zagledao u žeravu mjesto u djevojku.

Njoj se nije dalo da više tu stoji. Bila bi voljela da je i na onoj žeravi, samo da je sama: — Pustite me — reče plačnim glasom, u kom je bilo i srdžbe i molenja.

On se na to digne i stavi se preda nju:

Iz grada i okolice.

Majmuni. Pendulova se mudrost iscrpila. U nestašici zdrava razuma i samoljublja našao je zgodnim, da na sebe primieni poziv na izbore, što smo ga u zadnjem broju u prilog Dru. Dulibiću. On je sve to usvojio, ali za sebe, ne stideći se ni sebe ni onih, kojima se on kaže prijateljem i braniteljem puka. Sve je on ono primio u svoje klepetalo, a nadodao je samo po koju glupu frazu. Taj majmunski posao našao je dakako hvaliti i priznanje bližih njegovih vucirepa, koji su majmunski na to rekli: Aferim! Kao da nije bilo izobilja dokaza, da je Pendul smušena glava; trebao mu je još jedan i podao ga je. Da dokaže da je ta smušenost plod duhovitosti njegove osobite, nadodao je još jedan dokaz danas na biralištu, kad je podao svoj glas za c. k. kotarskog poglavara. Ljudi, sudite sada čega sve ima u onoj njegovoj liepoj glavi!

Bezobrazluk. Klepetalo Pendula naklapa o njemu koješta onako, samo da klapa, pa između ostalog spominje i njegov javni rad, njegovo javno djelovanje, njegovo pomaganje gradu, narodu, otačbini Hrvatskoj. Naklapa i to, da je taj Pendulov rad otvorena knjiga, iz koje može da svak čita, kako ga je uvijek vodila volja da radi za dobro Šibenika, puka i domovine. Da su po Šibeniku samo čuci, moglo bi se to kazati, i našlo bi ih se, što bi možda vjerovali, ali dok u Šibeniku ima ljudi i zdravih očiju, svak vidi, da je Pendul puka bezposlica, javni šetalac, kamen smutnje u gradjanstvu, i da bi Šibenik bio i sretan i miran i blažen, da majka nije nikad onakovoga rodila.

Mlada misa. U nedjelju na 1. studenog reći će mladu misu u ovdješnjem franjevačkom samostanu Sv. Lovre O. Pavao Silov iz Rupa, skradinske obćine. Naša mu čestitanja!

Kazalište. U nedjelju dramsko društvo Luize Lambertini dalo je „Komisara policije“, u ponedjeljak „Nadglednika spavaćih vagona“, a sinoć Dumasovu „Gospodja s kamelijama“. Vriedno je tek ovu zadnju spomenuti, gdje je Luiza Lambertini igrala izvrsno i ulogu Margerite interpretirala osobitim shvaćanjem. Gosp. Lambertini imao je također jer koji sretni momenat. Večeras komedija „Doktorova žena“ od Zambaldia, novitet talijanskog kazališta.

Iz Rogoznice tuže nam se, da im je sada onemogućeno ukrucavanje trgovine na parobrode „Dalmatie“ usljed toga što su odredjene pristojbine činovniku onog carinskoga uredništva za službu u vanrednim satovima. Ova poteškoća nije imala nikakva oslonca, pa zašto se uvela? Nadat se je, a oni varošani to i traže, da se odnosna odredba ukine, jer je štetna njihovim trgovačkim, i ako čednim interesima.

Kinematograf. Još večeras program od nedjelju. Sutra promjena. Novi program je vrlo zanimiv.

Razne vijesti.

Ratna snaga habsburške moarkije iznaša u miru 354.000 momaka, a u ratu 980.000 i to bez domobranaca. Topova imade u ratno doba skupa do 2.000. U mirno doba ima oficira do 23.000, a u ratu dva puta toliko.

Vanjska trgovina Bosne. Bosansko-hercegovačka vlada u Sarajevu objelodanila je izkaz o glavnim postićima robnog prometa u god. 1907. Iz to izkaza razaznajemo, da je izvanjski promet dobara Bosne i Hercegovine obuzimao ukupno gibanje od 12.601.463 q, od čega odpalo 2 mil. 881.629 q na uvoz i 9.719.833 q na izvoz. K tomu pridolazi još

— Ma što si se najedila?! — Draga si mi, pa... pa ti si ludal!.. Poštenje... Vjeruj mi, novac je najbolji!

Djevojka na te rieči samo upravi na nj svoje liepe oči. Ali taj pogled ima bit bio strašno jak, jer i gospodičić prad njim poniknu. Kad za nekoliko trenutaka ne dobi odgovora, podigne oči. Još ga onaj isti pogled šibao, a djevojka drhtaše.

Rieči više nije imao, a i mišljenje ga izdalo. Više nije razabirao nego liepu djevojku. Približi joj se i zagri je.

Ona je jasnica u lievoj ruci tvrdo držala krunu, pa ni sada ne raztvori šake, nego ga desnom rukom snažno rine.

Gospodičiću zape noga, te se strovali preko klupice, a ona poleti k vratima.

No prije nego izadje, sjeti se, da je kruna njegova. Okrene se i baci je u kuću: — K vragu vi i vaši novci!

uvoz od 18.730 komada i izvoz od 235.863 komada klanične i tegleće marve. Prema vriednosti imala je bosansko-hercegovačka trgovina promet od K 226.592.898, od čega odpada K 114 mil. 492.195 na uvoz i K 112.100.703 na izvoz. To znači jaki nazadak trgovinske razmjere prema predidućima trima godinama, jer god. 1903. iznosio je pasiv 10-2 milijuna, 1904. bio je aktiv 1-7 milijuna, 1905. opet aktiv od 3-7 milijuna i 1906. i opet aktiv od 8-5 milijuna kruna. Glavni uzrok nazadka u godini 1907. leži u lošoj kukuruznoj i šljivinoj berbi, u slabijem izvozu marve i u cijenjnoj povišici uvezenih industrijskih članaka.

„Velebit“ redivivus. Kako se javlja iz Spljeta, Dru. Trumbiću je bila ponudjena kandidatura u tri izborna kotara, tako da se sa stalnošću drži, da će i on biti biran kod predstojećih saborskih izbora za zastupnika na dalmatinskom saboru. Istodobno se javlja, da Dr. Trumbić kani opet nastaviti izdavanje svoga organa „Velebit“. Dan izlaženja još nije ustanovljen.

Hrvat izumitelj. Hrvat Milan Bezjak pro-našao je automatične šinje (wechsel), koje će lokomotiva ili tramvaj, sa koje god strane dolazili, prebacivali po volji, a buduć da je to posve siguran i jednostavan mehanizam, to se je nadati velikoj koristi. — Model je gotov i dotični pronalazač će u najkraćem vremenu predati svoj izum javnosti.

Samoubojstvo dramatičara. U Campobasso blizu Rima ima neko vrijeme, da djeluje jedna dramska družina. U toj se družini nalazio i Cezar Arlons, postariji čovjek od 65 godina. Ovaj je bio bolestan od jedne teške bolesti, radi koje je morao ležati i koju je on smatrao neizlječivom, uzprkos uvjerenanju liečnika o protivnom. Prekjučer je u jutro poslao 100 K svojoj sestri, a onda je uzeo revolver i izpalio jedan hitac u glavu tako, te je na mjestu ostao mrtav. Arlons je bio garibaldinac i kao takav sudjelovao u ratu od god. 1860. Bio je nagradjen vojničkom medaljom za zaslugu.

Odvjetnik krivotvoritelj mjenica. U štajerskom Gracu je uapšen odvjetnik dr. Lienhart radi krivotvorenja mjenica. On je bio poznat u tamošnjim krugovima veoma dobro, pa je za to njegovo uapšenje izazvalo veliku senzaciju.

Igračnice u Belgiji. Sve banke igračnice, koje su bile u Belgiji zatvorene, opet su se otvorile. Sudjelovanje je pri igri izvanredno mnogobrojno. Kod banke u Spaa prekjučer je giro iznosio više milijuna franaka.

Uzkrnula od mrtvih. Javljaju iz Deve u Ugarskoj, da je u obćini Petroszeny umrla neka ciganka imenom Kovač. Lješinja je bila opremljena i položena u mrtvačku skrinju. Sva ju je rodbina oplakivala i bdila je nad skrinjom Najednom se lješina stade micati i u skrinji se upravi. Rodjaci ciganke od straha pobjegoše i sasvaše oružnike. Ciganka za koju se mislilo, da je umrla, dosta je slaba, bila je prenešena na postelju, gdje su je neko vrijeme njegovali i sada je posve dobra.

Naše brzojavke.

Pri zaključku lista primili smo iz Makarske sljedeći brzojav: „Na izborima nečuveni pritisak. Svi c. k. činovnici ujedno sa poglavarom glasovaše za Ribičića. Klarid dobio 78 glasova, a jedan mu glas odbili. Ribičić 77 glasova, a Werk 5 glasova. Slijedi uži izbor. Komisija sastavljena od samih Ribičićevih pristaša po c. k. poglavaru. Vlada očito sa svim sredstvima podomaže Ribičića.“

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlastnik, izdavaatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Olumuckog sira

svake vrsti, samo izvrsnog također sira delikatesnog poštom franko prema pouzecem K 3-80 Tvrđka Frt. Vylvlečka — Olomuc — Moravska. Tražimo zastupatelje provizijom.

Hrvati i Hrvatice!
sjećajte se uvijek
DRUŽBE
Sv.
Ćirila i Metoda
za Jstru

Kotel Dinara
Šibenik kod mjestnog kazališta

— obskrbljen je izvrsnom kuhinjom —
— udobnim i zdravim sobama i svim —
— ostalim mogućim komforima. —
— CIENE VRLIO UMJERENE. —

Preporučuje se **Jvanica ud. Dodig.**

SVOJ K SVOME! **SVOJ K SVOME!**

ŽUPNICI CRKOVINARSTVA BRATOVŠTINE
KOJI ŽELE

prave svieće
od pčelnog voska

NEKA NARUČE NA
„JEDINU HRVATSKU TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA“
NA PARU
VLADIMIRA KULIĆA, Šibenik (Dal.)

— Ponude i cienici šalju se badava i franko. —

Najveća dalmatinska zlatarija
ANTE RADIĆA - SPLIT.

Trg voća, Gradska vrata na obali.

Ilustrovane cienike šalje badava. Ilustrovane cienike šalje badava.

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednime. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Dionička glavnica

K. 1.000.000
Pričuvna zaklada 100.000
Centrala Dubrovnik - - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbiljuje zajmove uz amortizaciju kotarima, općinama, i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod ždriebanja. Revizija srečaka i vrijednostnih papira besplatno. Unovčenje kupova bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje itd. uz najkulantnije uvjete.

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

UTEMELJENA GODINE 1894.

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Berislavićeva ulica br. 2. - - - - -
PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osijek, Sarajevo, Spljet i Trst.

Ova zadruga stoji pod okriljem i nadzorom občine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sliedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. a) osiguranja glavnicu za slučaj doživljaja i smrti;
- b) osiguranje miraza;
- c) osiguranja životnih renta.
2. Osiguranja mirovina, nemoćnina, udovnina i odgojnina sa i bez liečničke pregledbe.
3. Pučka osiguranja na male glavnicu bez liečničke pregledbe.

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zadržuga (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
3. Osiguranja poljskih plodina (zita, siena i t. d.).

III. Osiguranja staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadruga imovina u svim odjelima iznosi: K 1,410.816.28.
Od toga jamčevne zaklade: K 1,000.000.00
Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K 820.000.00
Izplaćene odštete: K 2,619.582.36

Za Dalmaciju pobliže obavijesti daje: Glavno Povjereništvo i Nadzorništvo „Croatiae“ u Spljetu. Poslovnica u Spljetu, ulica Do Sud br. 356. - - - - -

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE.

Jedini je domaći osiguravajući zavod!

Jedini je domaći osiguravajući zavod!

Restauracija „Sidru“

prvog reda

ŠIBENIK, ulica sv. Ivana, ŠIBENIK

Čast mi je obznaniti cijenjeno občinstvo, da se u mojem lokalu toče izabrana vina, kao: dalmatinsko, istriansko, bijelo, desert, refosco i t. d., te dobro poznato pivo Sarajevsko. - - -
Kuhinja je domaća prve vrsti, koja je obskrbljena u svako doba toplim i mrzlim jelom. - - -
Cijene sasvim umjerene. - - -
Preporučuje se veleštovanjem
Strika Anton.

Restauracija „Sidru“

prvog reda

ŠIBENIK, ulica sv. Ivana, ŠIBENIK

Vinko Majdič

valjni mlin u KRANJU

proizvaja najbolje vrsti pšeničnog brašna i brašna za krmad uz najniže cijene.

Najveća produktivnost - - - - -
- - - - - Brza poslužba.

Izravni zastupatelji za Dalmaciju i Bosno-Herzegovinu, izdvoj Sarajevo i Boku Kotorsku: **Babić & Klein Zadar.**

Zastupatelj za Boku Kotorsku: **Radoslav G. Žutkić, Kotor.**
Zastupatelj za okružje Pulj: **Lacko Križ, Pulj.**

Zastupatelj za okružje Trst: **Aleks. Rupnich i dr., Trst, via squero nuovo broj 11. 52-20**

Banca Commerciale Triestina

prima:

Uložke u Krunam uz uložničke Listove:

sa odkazom od 5 dana uz 2 1/4 %
" " " " 15 " " 3 %
" " " " 30 " " 4 1/4 %

Uložke u zlatnim Napoleonnima ili u engl. funtim.

(Sterlinam) uz uložničke Listove:
sa odkazom od 15 dana uz 2 %
" " " " 30 " " 2 1/2 %
" " " " 3 mjes. " 3 %

NB. Za uložne listove sada u toku, nov kamatnik ulazi u kriepost 15.og Novembra i 10.og Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznacnike na donosioca sa škadencom od 1 mjeseca uz kamatnjak od 1 1/2 %.

Banko-Žiro i Tekući račun. Valuta od dana uložnja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mjestnih računa, mjenica glasećih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domaćim svojih korentista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štednju uz dobit od 3 1/2 %.

Opvara tekuće račune u raznim vrijednotama. Inkass: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mjesta Inostranstva, odrezaka i izžriebanih vrijednostnih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznacnike na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovici, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Goricu, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), palit, Peplitz, Troppau, Warnsdorf, Bučko-Novomjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na Inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Izdaje *Kreditne listove* na sva mjesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se *kupnjom uz tovarne dokumente* u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje *predjume na vrijednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente* uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje *jamčevinu za carine skladišta* Kontirinja (Contrirungs-Lager).

Preuzimlje u *pohranu i upravljanje:*
U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garanciju proti kojoj mu drago pogibeji provale i vatre i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanje istih.

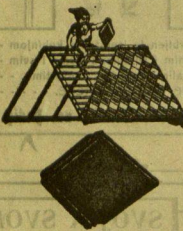
Osigurava vrijednote proti gubitcima ždriebanja

Banca Commerciale Triestina.

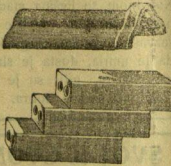
VJEČNI KROV „DINARKA“

Josip Lovrić pok. Nikole

KNIN.

PRVA
DALMATINSKA TVORNICA
CIMENT-PLOČA, CRIEPA, CIGLE, STUPOVA OD ARMIRANOG BETONA ZA OGRADE I VIINOGRADJE, KAO ŠTO I SVIH OSTALIH PROIZVODA OD CEMENTA, BETONA I ARMIRANOG BETONA - - - - -

ŠIRITE

„HRVATSKU RIEČ“!

PRVO SKLADIŠTE

OBUČA ZA GOSPODJE, GOSPODU I DJECU

C. CHIABOV

Šibenik, Plokata na vrh glavne ulice, blizu kazališta.

Velika zalihna raznovrstne kože, kože za podplate, gotove gornje dielove crevalja i ostale predmete zasjecajuće u postolarsku radnju. Postole za kupelji, kao što i masti svih boja za svjetlanje istih, koje se može naći samo novom dućanu.

Cijene vrlo umjerene, koje se ne boje utakmice.

Hrvatska Tiskara

ŠIBENIK.

Izradjuje svakovrstne radnje, kao: Knjige i brosure, sve vrsti tiskanica za občinske, župne i druge urede, seoske blagajne, odvjetnike, trgovce itd. te moderne posjetnice, zaručice i vjenčane objave, pozive na zabavu, pjesne redove itd.

Drži u zalihni sve vrsti občinskih, župnih i drugih raznih tiskanica.

Solidna izradba. Umjerene cijene.

Naručbe obavljaju se brzo i točno po zahtjevu.

Jedina hrvatska tvornica voštanih sveća na paru VLADIMIR KULIĆ, ŠIBENIK.